

EKSAMENSSAMARBEIDENDE FORKURSINSTITUSJONER

Forkurs for ingeniørutdanning og maritim høgskoleutdanning

Universitetet i Stavanger, Universitetet i Tromsø, Høgskolen i Buskerud,
Høgskulen i Sogn og Fjordane, Høgskolen i Sør-Trøndelag, Høgskolen i Telemark,
Høgskolen i Vestfold, Høgskolen i Østfold, Høgskolen i Ålesund,
Sjøkrigsskolen, Bergen fagskole, Høgskolen i Gjøvik,
Høgskolen i Nesna, Kvinneuniversitetet

Eksamensoppgave

29. mai 2009

NORSK

Bokmål

Eksamenstid:

5 timer

Hjelpemidler:

Ordbok/ordliste

Andre opplysninger:

Dette oppgavesettet inneholder to oppgaver. Du skal svare på begge, men ikke på alle deloppgavene. Se oppgavetekstene.

Vedlagt finner du også et utvalg tekster. Noen av tekstene inngår direkte i enkelte av oppgavene, mens andre kan inneholde noe bakgrunnsstoff. Se oppgavetekstene.

Opgavesettet har tre tekstsider medregnet forsiden, og i tillegg fire vedlegg.

OPPGAVE 1

Forutsetning:

Arbeidsmiljøet i Datalagring AS har i de siste månedene utviklet seg i negativ retning. Dette har gått ut over samholdet i bedriften og ført til økt sykefravær, dårligere produktivitet og konkurranse mellom de ansatte istedenfor samarbeid. Ledelsen ved Datalagring AS ønsker å sette fokus på arbeidsmiljøet for å bedre det. Du blir som ingeniør og representant for avdelingen din (15 ansatte) bedt om å komme med noen tiltak som kan forbedre arbeidsmiljøet.

Svar på begge deloppgavene nedenfor:

- a) Hvordan vil du jobbe innad i avdelingen for å framskaffe nyttig informasjon du kan bygge videre på? Begrunn forslagene dine. Opplysninger som kommer fram skal bringes videre til ledelsen i form av et notat (ca. en A4-side).
- b) Sett opp en mål- og mottakeranalyse for dette notatet. Analysen skal du bruke for å utarbeide en hensiktsmessig og klar tekst.

Skriv notatet til ledelsen og lag en oppsummering på slutten av notatet der du begrunner hva du mener er de beste tiltakene for å bedre arbeidsmiljøet.

OPPGAVE 2

Du skal svare på en av de fem oppgavene nedenfor, a), b), c), d) eller e):

- a) Vedlagt er en artikkel hentet fra Hamar Arbeiderblad 2.3.09, skrevet av Ola Jonsmoen: "Det er livsfarlig å leve". Se vedlegg 1.

Gjør greie for argumentasjon og saklighet i artikkelen. Skriv deretter en kommentar til de synspunktene Jonsmoen legger fram i denne artikkelen.

- b) Vedlagt er en reklame for Tine som sto i Dagbladets Magasinet 28.2.09. Se vedlegg 2.

Gjør greie for typiske reklametrekk i denne annonsen og si din mening om hvor vellykket den er.

- c) I år er det 150 år siden forfatteren Knut Hamsun ble født. Vedlagt er utdrag fra et oppslag om hans debutroman, "Sult", hentet fra Aftenposten 28.2.09. Utdraget inneholder Hamsuns originaltekst og en variant av samme tekst skrevet i dag av Jan Vardøen etter oppfordring fra Aftenposten. Se vedlegg 3.

Gjør kort greie for hva som skiller tekstene når det gjelder virkemidler, og gi dernest ditt syn på hva Knut Hamsun har betydd for norsk litteratur.

- d) Vedlagt er en blogg, hentet fra <http://imadeablog.net/> . Se vedlegg 4.

Skriv en artikkel om hva dataspill og nettspill er, og hva du mener om eventuelle skadevirkninger på dem som spiller mye. Kan de bli livsfjerne, voldelige og besatt av en fantasiverden med det resultat at de melder seg ut av virkeligheten og det samfunnet de lever i?

- e) I 2009 har arbeidsløsheten steget sterkt i Norge.

Beskriv hvilke tiltak du mener bør iverksettes for å forhindre at unge mennesker blir gående arbeidsledig over lengre tid.

Det er livsfarleg å leve

Det er så farleg å leve at det er spørsmål om vi kan drive med det stort lenger. Fjernsyn og radio, aviser og ukeblad er fargerikt fulle av skumle bakteriar, sjukdomsreportasjar, helsetips, sunt og usunt kosthald og anna som har med kropp å gjere.

OLA JONSMOEN, forfatter

PERSPEKTIV

Om ein festar seg ved detaljane, og kombinerer dei til ein personleg diagnose, vil kvar enkelt av oss ha tilstrekkeleg med symptom til ein sørgjeleg utgang på kvardagen, om det verste skulle hende. Om ein er pessimistisk av legning vil ein dødeleg utgang vere rein logikk ikkje eingong forkjemparane for alternativ behandling er i stand til å forkynne på truverdig vis at vi har det best om vi ikkje tenker så mye på eiga helse.

Profylaktisk

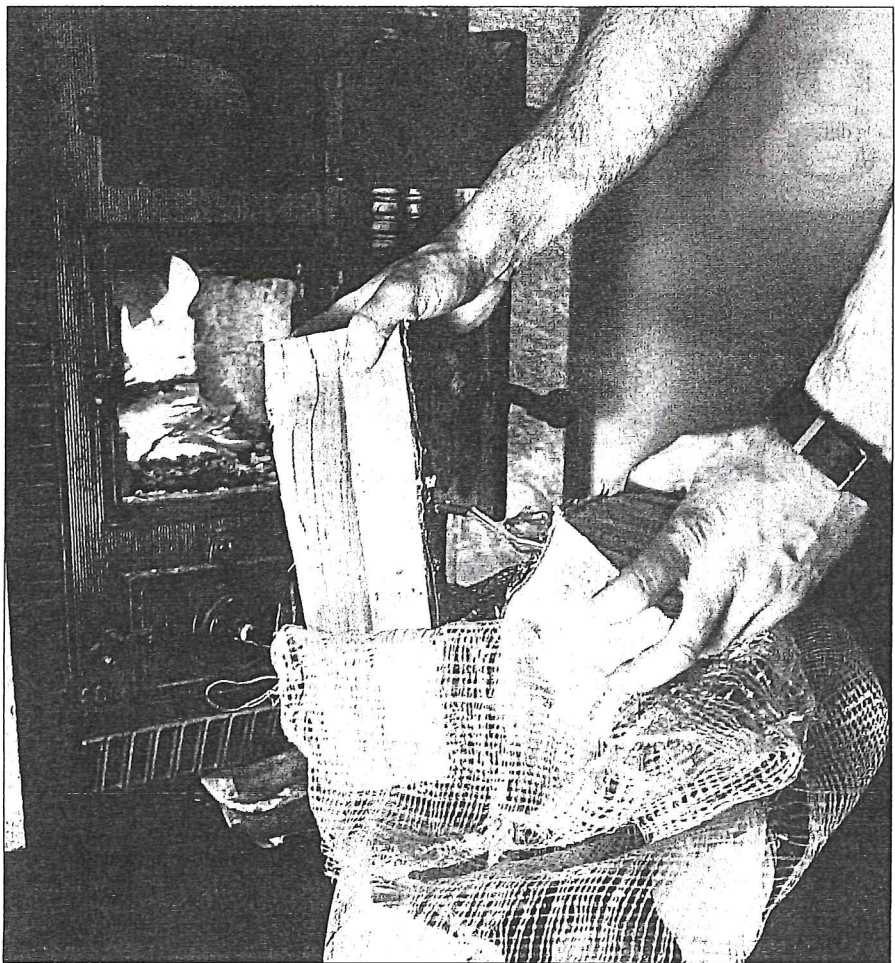
Og heller ikkje på andre si, men tenker på heilt andre ting. Kva det skal vere vil ikkje eg gi råd om, for straks vil eg bli plassert i ein profylaktisk kategori, og tillagt eigenskapar eg ikkje har. Eg bruker eit fint ord for å gjere meg interessant og heva over amatørnivå. Mellom oss sagt er profylaktisk det same som forebyggjande, og beste måten er å kjenne minst mogeleg etter kva som gjer vondt. Altså tenke på noe anna.

Hadde eg vore yngre hadde eg sagt: Tenk på noe triveleg, vakkert, tenk på jenter eller blomster. Det siste må forresten både vere kjønnsnøytralt og temmeleg aldersuavhengig.

Men det er vanskeleg å beskytte seg. I fjernsynet har eg sett manipulerte opningssekvensar med våre indre organ i fokus, med skinn og fleisk bretta til side for alt vårt fantastisk myldrande indre mangfold. Programskaparane hevdar at vi treng sjå resultatet av vårt fordervelege liv for å bli skikkeleg kroppsbevisste medmenneske. Eg trur bare så måteleg på dei.

Legebøker

Før i tida var det legebøker som var den store og folkelege lesnaden. Friske folk les så dei vart sjuke. I dag er fjernsynet det medium som brettar ut vårt fysiologiske univers for oss. Ein kan bli mørkredd av mindre. Det er ikkje det minste rart at 70 prosent av eit sunt, lengelevande folk stadig treng meir skolemedisinsk eller alternativ behandling. Like fullt er det mi tru at eit kameratsleg handtrykk er ei kvardagsleg form

FARLEG Å LEVE: Å fyre med ved skal vere bort i mot livstrugande, skriv Ola Jonsmoen i denne artikkelen der han filosoferer om hvor farleg det kan vere å leve.

FOTO: SCANPIX

for varme hender, og at det er mye healing i ei triveleg helsing og eit venleg godord.

Tida er inne for å rydde i medisinskapat, og dempe opplysningssiveren om alt som er farefylt. Kjøkkengolvet er livsfarleg. Folk bryt føttene uavlateleg på veg til og frå frukostbordet. Vinterferie er helsestrugande. Folk skader seg, forfrys seg, må grave seg ned. Dei heldige blir gravne utatt i tide.

Usunt

Det verste er at det ein faktisk trudde var usunt viser seg å vere ufarleg. Egg, som var kolesterol-fremjande er ikkje det lenger, men det å fyre med ved kan vere bort i mot livstrugande. Og her har eg gått rundt og putta tørrved i kleberovnen og kjent meg på mange måtar som eit naturnært menneske av den grunn. Rein idyll, med fin lukt av røyk frå pipa rett opp i den frostklare vintermårrån, knitrande og sprakande lys frå ommen, ein lun varme som breier seg til dei ytste avkrokar! Alt dette som foreinar historiske dimensjonar med samtidskos er altså helseska-deleg.

Er du av dei som legg det beste du har – ditt eige hue – på ei pute og søv den syndefrie søvn frå kveld til mårrå, er du kontinuer-

leg i faresonen. Britiske forskarar har funne ut at putene dei fleste av oss bruker er pakkfulle av sopp-sporar som både gir oss allergi og kan forårsake infeksjonar. Dei er elles ein del av vårt naturleg biologiske miljø, men når dei samlar seg i sterke konsentrasjonar er dei ein helseisriko. Vi får ligge flatt, enda eg for min del får ikkje sove om eg ikkje har ei pute (helst to) i nakken. Men det skal vel gjere vondt å ligge sunt?

Ikkje eingong forkjemparane for alternativ behandling er i stand til å forkynne på truverdig vis at vi har det best om vi ikkje tenker så mye på eiga helse.

OLA JONSMOEN

Tett i nesen

Før forskarane frå Manchester opplyste meg om det har eg ikkje tenkt på at det er puta som gjer at eg er tett i nesen, hostar, nys og av og til trur eg må ha bihulebeten-nelse. Kanskje hjelper det ikkje å ligge flatt heller, for kven veit kva madrassen og dyna eigentleg

rommar av usynlege vesen som bare har eitt formål, å forfleire seg på mi bekostning.

I verste fall fins det ikkje anna råd enn å legge seg ute, for inne er det husstøvmidd og sopp-sporar og mye anna som forskarane enno ikkje har funne opp, men som nok fins, og som kvar natt forsyner seg grådigg av hud og hår og alt dette som vi i vår uopplyste tilstand gudskjelov ikkje visste om før no.

Det kostar

Det kostar å vere eit opplyst menneske. Jammleg vask og utlufting tre gonger om dagen er enkel og billeg hjelp, og dessutan – høyr! – bør ein ikkje straks reie opp senga når ein står opp. Ei ferdigstelt og attbreidd seng gir desse mikroskopiske helseterroristane ekstra kosetunder under dyna. Eg veit ikkje anna råd, og det er nok beste rådet: Vi må slutte å tenke på alt som er farleg! Snøskuffa, for eksempel, som står ved døra og ventar på at eg skal gå laus på dette kvite som dett og dett frå ein generøs og grå himmel. Ingen skuflar seg ut av vinteren i von om eit langt liv.

Eg trur eg lar snøskluffa stå og lar våren gjere jobben!

Kjære Tine

Vi eksamensvakter har fått streng beskjed om å slå hardt ned på all form for fusk. I det siste har vi opplevd at mange ungdommer spiser Go' Morgen-yoghurt både klokken elleve og klokken tolv, noe som vel er å betrakte som mer enn middags tid!

Kvalifiserer dette til stryk?

Olga Martinsen

Kjære Olga. Dette er nok ikke stryk. GO' MORGEN er et smart lite måltid med yoghurt og müsli som kan spises hele døgnet. Smart fordi det gir energi og er sunnere enn mange av alternativene, og fordi det følger med en egen skje. Noe som gjør at GO' MORGEN for eksempel kan nytes på eksamen.

Hilsen TINE

Et smart lite måltid.

MALA WANG-NAVEEN

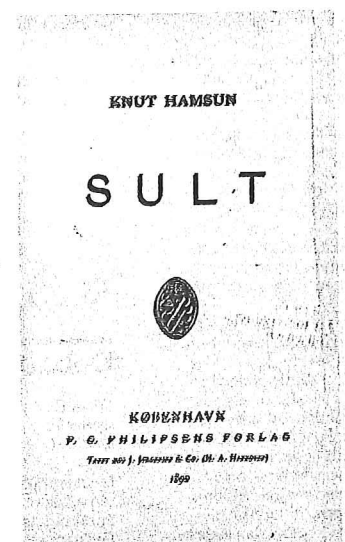
Aftenposten spurte en rekke kulturpersonligheter om de ville nydikte Knut Hamsuns *Sult*. Ingen liten sak å be om. Vi fikk mange interessante svar på utfordringen. En forfatter skrev «nei, Hamsun er hellig for meg». Men noen tok utfordringen, og her er bidragene deres.

Det var i den Tid jeg gik omkring og sultet i Kristiania, denne forunderlige By som ingen forlater før han har faat Mærker av den

Jeg ligger vaaken paa min Kvist og hører en Klokke nedenunder meg slaa seks Slag; det var allerede ganske lyst og Folk begyndte at færdes op og ned i Trapperne. Nede ved Døren hvor mit Rum var tapetseret med gamle Numre av «Morgenbladet» kunde jeg saa tydelig se en Bekjendgjørelse fra Fyrdirektøren, og litt tilvenstre derfra et fett, bugnende Avertissement fra Baker Fabian Olsen om nybakt Brød.

Straks jeg slog Øinene op begyndte jeg av gammel Vane at tænke efter om jeg hadde noget at glæde meg til i dag. Det hadde været litt knapt for mig i den sidste Tid; den ene efter den andre av mine Eiendele var bragt til «Onkel», jeg var blit nervøs og utaalsom, et Par Ganger hadde jeg ogsaa ligget tilsengs en Dags Tid av Svimmelhet. Nu og da naar Lykken var god kunde jeg drive det til at faa fem Kroner av et eller andet Blad for en Føljeton.

Det lysnet mere og mere og jeg gav mig til at læse paa Avertissementerne nede ved Døren; jeg kunde endog skjælnede de magre, grinende Bokstaver om «Liksvøp hos Jomfru Andersen, tilhøre i Porten». Det syselsatte mig en lang Stund, jeg hørte Klokken slaa otte nedenunder inden jeg stod op og klædte paa mig.

Sult - tittelblad fra førsteutgaven på P. G. Philipsens forlag, København, 1890.

**Jan Vardøen
(47)
Musiker/
forfatter/
gründer**

Campingseng

Jeg ligger på en campingseng så langt inne i huset som mulig. Likevel er murene gjennomhullede. Et titall mennesker strødd omkring, tett innpå, stille. Jeg er så inderlig trøtt men kroppen vil ikke slutte å vibrere. Det har vært slik i mange uker nå. Det smeller seks ganger, ganske nære ved. Murpuss og småstein drysser rundt meg, og varm, brent luft trykkes inn, som i en t-banetunnel. Flyverblader danser på gulvet.

Informasjonsdirektøren råder at vi må flytte, men intet område i denne byen er trygt, og å ferde uten-dørs er verre enn å sitte stille.

Men jeg må reise meg snart. Liksvøp skal hentes, mat skal skaffes. Køene foran bakeriene er lange og sjansene er store for at man kommer tilbake tomhendt eller uten hender. Livet har stoppet opp, dagene er eviglange, ingenting er mulig eller tenkelig lenger.

Min sønn på fire krøller seg inntil meg på den smale sengen. Det er lenge siden han har sagt noe. Han følger meg overalt hvor jeg går, slipper ikke tak på mine ben og får meg stadig til å snuble. Han har alltid med seg et lite teppe, og når jeg står stille eller sitter, prøver han å dekke meg til. Som om det skulle beskytte meg mot en F16.

Det smeller igjen, åtte ganger. Jeg vil være et annet sted, men denne underlige byen kan jeg ikke forlate.

– Hvorfor valgte du å tolke Hamsun på denne måten?

– Jeg hører mye av hans desperasjon på andre steder.

– Synes du Hamsun er verdt et jubileum?

– Et jubileum, ja. . . en statue, nei.

– Hvilket verk står igjen som det viktigste for deg, og hvorfor?

Markens Grøde er hans mesterstykke, hvor medfølelsene hans strekker lengre enn jeg-personen. Og den er regelrett gøy å lese, spesielt i tandem med *Øst For Eden* av Steinbeck.

Vedlegg.

Dataspill dreper!

Dette er bildet som sensur-bevegelsen og media ønsker å indoktrinere oss med. En 18-år gammel gutt hadde funnet ut at han skulle se om det var like enkelt å rane en drosje, som det var i GTA4. Akkurat som voldsepisoder fra videospillerens tid så skal dette skyldes på dataspillene.

Er det virkelig slik at ingen har innsett det faktum at det finnes gale folk der ute? Folk som for lenge siden skulle ha vært plassert i en eller annen behandlingsinstitusjon.

Jeg spiller dataspill , og jeg dreper for fote. Jeg lemlester, torturerer og oppfører meg som et rasshøl. Men der har du greia.. Jeg, som alle andre underholdningskonsumenter, holder det der.. Greit at jeg faktisk har opptil flere diagnoser, men jeg klarer faktisk å skille virkelighet fra fiksjon.